

→ volgende keer ook vragen
om aanbevelingen
→ kan in de monitor zelf ook ontvangen?

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R en M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Aanbiedingsbrief geo-economische monitor

TER BESLISSING

Datum
6 december 2022

Onze Referentie
Min-BuZa.2022.651

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij
12 december 2022

Plandatum / Deadline Kamer
12 december 2022

Binnengekomen op
n.v.t.

Aanleiding

BZ (EAB) en EZK (AEP) hebben een onderzoek laten uitvoeren (de 'geo-economische monitor') naar strategische afhankelijkheden, economische beïnvloeding, de relatieve kennispositie van Nederland en inkomende en uitgaande investeringen. Aan dit onderzoek is gewerkt door SEO Economisch Onderzoek, Clingendael en TNO. Er is aan de Kamer toegezegd dat het onderzoek voor het einde van het jaar met de Kamer gedeeld wordt.

Geadviseerd besluit

- Instemmen om door middel van bijgevoegde aanbiedingsbrief het rapport over de geo-economische monitor naar de Kamer te versturen.

Afword

Kernpunten

- De geo-economische monitor gaat uit namens MEZK en R, mede namens M.
- In overleg met EZK is ervoor gekozen om in de aanbiedingsbrief geen appreciatie van het onderzoek op te nemen, omdat aan de Kamer is toegezegd dat het rapport als bouwsteen zal dienen voor het plan van aanpak van de Task Force Strategische Afhankelijkheden, welke uiterlijk in het tweede kwartaal van 2023 aan de Kamer wordt toegestuurd. Een appreciatie zou teveel vooruit lopen op dat plan van aanpak. Daarnaast zou het opstellen en interdepartementaal afstemmen van een appreciatie betekenen dat het rapport niet voor het einde van het jaar met de Kamer gedeeld kan worden.
- Bovendien hebben de onderzoekers de uitkomsten van het rapport op maandag 12 december reeds gepresenteerd aan medewerkers van BZ en EZK, wat bijdraagt aan de wenselijkheid van het op korte termijn delen van de resultaten met de Kamer.
- Belangrijkste uitkomst van het rapport is dat Nederland voor 33 productgroepen strategisch afhankelijk is van een ander land (het rapport is landenneutraal opgesteld). Bij deze producten is er sprake van afhankelijkheid; is er een relatie met een publiek belang en zijn naar inschatting van de onderzoekers de mogelijkheden op korte termijn voor substitutie, binnenlandse productie of diversificatie beperkt.

- De geo-economische monitor biedt tevens een overzicht van 55 gevallen van economische beïnvloeding voor geopolitieke doeleinden door VS, Rusland en/of China gericht tegen OESO-landen in de periode 2010-2022. Dit overzicht laat zien dat het aantal gevallen van economische beïnvloeding de afgelopen jaren is toegenomen.

Datum
6 december 2022
Onze Referentie
Min-BuZa.2022.651

Toelichting

- De monitor moet worden gezien als een pilot. Op een later moment wordt gezien of het waardevol is om het onderzoek te herhalen.
- De monitor bouwt voort op eerdere onderzoeken over dit onderwerp. Zo wordt voor een deel van het onderzoek eerder CBS onderzoek naar importafhankelijkheden als basis gebruikt.
- Er is met TNO reeds vervolgonderzoek in gang gezet naar een opschaalbare methodiek voor het in kaart brengen van complexe waardeketens en mogelijke risico's.
- Dit onderzoek kan ook dienen als verdere input voor Nederland in besprekingen op Europees niveau over de *Critical Raw Materials Act*. Nederland geldt binnen de EU als een koploper op het gebied van onderzoeken als bovenstaande.

→ kijkt me wel waardevol

Uitkomsten

Strategische afhankelijkheden

- Voorbeelden van de 33 productgroepen waarvoor we strategisch afhankelijk zijn van een ander land zijn aardalkalimetalen, bepaalde antibiotica en molybdenum.
- Op het gebied van diensten concluderen de onderzoekers dat er weinig aanleiding is om grootschalige strategische afhankelijkheid van diensten in derde landen te veronderstellen.
- Uitgaande van de handelsdata zijn andere landen niet strategisch afhankelijk van Nederlandse goederenuitvoer. Hierbij geldt echter dat niet alle strategische afhankelijkheden te identificeren zijn op basis van kwantitatieve analyse.

Infrastructuurele knooppunten

- De monitor geeft een niet-uitputtend overzicht van bestaande wereldwijde knooppunten, waarvan eventuele uitval mogelijk grote economische impact kan hebben. De monitor identificeert knooppunten voor maritiem transport, pijpleidingen, financiële infrastructuur en communicatie-infrastructuur.

Economische beïnvloeding

- In de periode 2010 tot en met 2022 is met name sinds 2018 een toename zichtbaar in gevallen van economische beïnvloeding. Van de 55 geïdentificeerde gevallen is China verantwoordelijk voor 29 van de casussen, gevolgd door Rusland (16) en VS (10).

Kennispositie sleuteltechnologieën

- Verder laat de monitor de Nederlandse relatieve kennispositie op een aantal sleuteltechnologieën zien, aangezien dit indicatief kan zijn voor mogelijke toekomstige (strategische) afhankelijkheden.
- Over het algemeen presteert Nederland goed op het gebied van sleuteltechnologieën. Er is geen technologie waar Nederland duidelijk voor- of achterloopt op de focuslanden.

- Belangrijkste ontwikkeling is dat er sinds 2013 sprake lijkt te zijn van een verzwakking van de relatieve kennispositie op het gebied van Advanced Materials, Chemical Technologies en Digital Technologies. Dit komt mogelijk doordat onderzoekers uit andere landen meer zijn gaan publiceren.

Datum

6 december 2022

Onze Referentie

Min-BuZa.2022.651

Investeringsen

- Het onderzoek schetst een beeld van inkomende en uitgaande investeringen tussen Nederland aan de ene kant en China, Rusland, het VK en de VS aan de andere kant op basis van niet-publieke data die door DNB beschikbaar is gesteld aan de onderzoekers.
- Door databeperkingen zijn de conclusies van dit onderdeel gelimiteerd. Wel blijkt uit de analyse dat investeringsstromen tussen Nederland en China en Rusland relatief klein zijn in vergelijking met investeringsstromen van en naar de Verenigde Staten.